

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványtalan évére:
 Egész évre — 18 kor.
 Félévre — 10 kor.
 Helyben kárhoz kértve:
 Egész évre — 20 kor.
 Félévre — 10 kor.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Félévre — 12 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Begyűjtés minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Előfizetés és kiadványtalan:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésére visszafizetés
 vagy megújításra nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadványtalanok intéseiről.

Árnyék minden áru 6 fillér.

NAGYVÁRAD aug. 13

Hadsereg és liberálizmus.

Nagy nemzeti érdek fűződik ma ahhoz a harcshoz, mely a katonai követelések körül a politika csatamezőin lefolyik. A nemzetek önállósága, nagysága, ereje akkor nyilvánul legcsattanósabban, mikor villogó kardok élén dől el a jövő, a dicsőség vagy a gyász. A mely nemzet ilyenkor sem áll ki nagysága, önállósága teljében, az nem lehet nagy, nem önálló, nem nemzet, hanem csak afféle gyarmat, védállam, népszámlálási adathalmaz. A míg hadsereg védi az államokat, addig a hadsereg nélküli állam olyan, mint a földetlen ház: ez nem ház, hanem csak térképre pingált tananyag.

A mostani elkeseredett ellenzéki küzdelem elméleti tananyagból valósággá akarja emelni a magyar államot, mikor a külső állami megjelenés leghatalmasabb jelképét, a hadsereget akarja részére megteremtteni. Elismerjük, hogy nem ez volt az obstrukció célja eredetileg; tagadni nem lehet, hogy az obstrukció önmagában véve arculütése a parlamentáris többségi elvnek; tény, hogy az obstrukciót nem a legkiválóbb elmék vezették s — mea culpa — be kell ismerni mindenkinek, hogy Héderváry gróffal szemben az ellenzék a régi lengyel közmondásra hivatkozott: ember tesz fogadást, eb a ki

megállja. Ez mind tény és valóság, a melyeket tagadni nem lehet, de nem is kell, mert a mai helyzetben nem az a főkérdés, hogy mi volt, hanem mi van és mi lesz?

Akár hogy, az most már mellékes, de oda jutottunk, hogy ma a válság megoldása katonai engedmények nélkül nem fog sikerülni, az engedményeké a jövő s így az egész nemzetnek egygyé kellene forrni a nehéz munkában, hogy minél több engedményt srófoljunk ki. Többet semmi esetre sem kapunk, mint a mennyit kívánunk; de a kívánság mellé oda kell dobni súlynak az egész nemzeti közvéleményt, mert különben a kívánságokat megint elzárhatjuk a jégszekrénybe, várva jobb időkre, ha a mostanit elszalasztjuk.

Ez az ország gondolkodása ma. Ez volt Apponyi politikája évek óta. Mikor az ő programjának megvalósítására kerülhet a sor, ki állhatna ellent? Ki merné felfordítani a nemzeti haladás nekiindult kocsiját?

Semmi más, mint politikánk állandó kerékkötő koloncza, a liberálizmus.

Évtizedeken át a szabadelvű párt és a 48-asok katonai kérdésekben a legnagyobb ellentétben állottak. A 48-asok rögtön a magyar hadsereg teljes külön választását követelték, a kormánypárt pedig annak is lelkesen tapsolt, mikor a miniszterelnöki székéből hirdették a Gott-erhaltét a magyar király himnuszának. Egyik a levegőbe ábrándozott, másik a

sárhoz kapaszkodott. És mialatt más nemzetek politikai élete merészet szökken a kor haladásával, nálunk még mindig azon gravámeneztek, 48-e a vivát vagy az öreg Tisza bihari szögei?

Akkor azokon a szegeken lógott a liberálizmus, mint valami rozszant családi slafrokk, a mely nyuljhozzám volt a pajkos fiuknak, nehogy kilyukaszzák.

Beh sok szép időt elhatvaphettünk azalatt potyára!

Harmincz és egynehány év alatt sikerült megértenünk egymást, hogy nem a 48 vagy 67 a fő, hanem a független magyar állam kiépítése. Ez pedig nem párt-dolog, hanem hazafias kérdés, melyben a szó maga a cél, az alap pedig sem 48, sem 67, hanem a kedvező alkalom, a melyet ki kell használni a cél érdekében annyira, a mennyire lehet. Vagyis a nemzet programja csak a haladás lehet a teljes függetlenség felé, de nem fulmináns beszédekben, hanem következetes, cél-tudatos munkásságban.

Mikor idáig elértünk s mikor most legjobb alkalom volna a haladás politikájának régi harczoza: Apponyi vezérlete alatt ezt a haladást meg is valósítani, akkor megint előkerül a szegről az ócska slafrokk, a liberálizmus és megálljt parancsolna a nemzetnek.

Mi jögon? mi czimen?

Azért, mert Apponyi, aki a haladás politikájának megvalósítására egyedül képes, véletlenül buzgó, hithű katolikus.

Ezért olvasni ismeretes »magyar« la-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Istentisztelet a Felvidéken.

Irta: Özy. Dr. Személy Kálmán.

Délnyugatra maradt mögöttünk a Magas-Tátra hármas bérce s még mindig távolabbra vitt utunk az ország északi határa felé... Végre ráakadtunk utunk céljára, Felső-Ruschbach fürdőre, Szepes megyének ezen elrejtett gyöngyére, melyet többi tündérszép, látogatott fürdő mellett bátran Hamupipókének mondhatunk.

Ruschbach nevét Biharországban alig ismerjük; pedig itt csak olyan pázsító, virágos a mező, csak olyan sötétzöldek a fenyők, — s talán még üdőbb a levegő, mint akár Tátrafüreden.

A források vize áldott gazdagságban és gyógyhatásban. Fürdői pompások és olcsók. (Tükörfürdő 10—15 kr.) A cigány igaz, hogy rossz, de nem ostromolja naphosszat a fenyőerdő csendjét s a nyaralók fülét (és legáltalában zenedj.)

Szerény kis tót falu ez a Felső-Ruschbach, mely közvetlen közelében rejtegeti Ruschbach-fürdőt. Félve közeledtünk felé, félve, hogy a hol a szegény tót nép elemekkel, viszontagságokkal küzdve keresi zabkenyerét: ott barátságosan, zord, rossz indulatú embertársakkal, nyomorgó, tolakodó koldusokkal fogunk találkozni. És mily csalódás ért!

Barátságos, fehérre meszelt házikók mosolygók ránk s eresztik alól bocskoros, de érdekes népviseletben levő, szőke, elégedett arcú tót emberek emelgették előttünk széles, fehért szélű kalapjaikat.

A falu végén meg Isten háza emelkedik ékesen, akár egy jómódu alföldi faluban. A fürdő fenyveseinek aljába oda csillog tornya áhitatra buzditva. Hogy akit a természet szépsége, az életadó tiszta levegő nem emel Istenéhez, annak is jusson eszébe, hogy messze tengereken, messze tengerentúl, roppant nagy városokban és itt ez eldugott kis helyen egyaránt tisztelik, imádják Istent.

Vasárnap aztán hivogatólag csendül meg a templom harangja. Ünnepi díszbe öltözve, örömpresve tolong a falu kicsinye nagyja a templomba — orgonaszentelelésre. Evék vágya és reménye teljesedett ime; sok küszködés, sok áldozat árán új orgonát nyert a kis falu temploma. Annak felszentelelésére hív ma a harang. Mire harmadszor kondul, megtelik a templom, de még a templomtér is ájtatos hivekkel s kün és benn zeng az ének, száll a hálaima az ég felé.

Azt hisszük, hogy be sem juthatunk ma a templomba, mert oly sokan kün szorultak; de csak megkíséreljük. Es belépve meglepetéssel szemléljük azt a harmonikus rendet, melyben a hívők elhelyezkedtek. Bár telve a templom, semmi tolongás nincs. Zavartalanul jutunk az első padsorokhoz, melyeket — úgy látszik — az úri osztálynak tartott fenn a nép. Es olyan önkénytelennek látszik mindez. Ezeket a tóto-

kat nem bántják szociálista ideák. Mindenki boldog a maga helyén. Nem olyanok ezek, mint a mi tejben-vajban fürdő alföldünk lakói.

Igazán festői látvány, amit ez a felvidéki falusi templom az ünnepi díszben levő hívő sereggel nyújt. Fönn az oltár körül az iskolás gyermekek, jobbra a fiúk, balra a lányok, a kik hétköznap mezitláb egy ingben szaladoznak a körüllevő hegyeken eperért, málnáért, hogy néhány krajczárt keressenek, most csinos csizmában vagy bocskorban himzéssel díszített övben és ingvállban, vagy gazdag díszítésű halinában dicsérik az Istent. A templomhajó elején, a padok előtt a hajadon lányok sorakoznak sima, egyenlő hajdizsúkkal, pártával fejkön, melyről többszörösen lóg le a hosszú fekete szalag. Ezer ránczu tarka szoknyáikat sokféle színű lecsúgzó szalag díszíti.

A hajó közepén állnak a menyecskék hófehér csipkével szegélyezett, hátrakötött kendőkben szintén ünneplő ruhákban, díszesen kivarrott pruszlikjaikban. Sem ezek, sem az előbbi két csoport nem használ ülőhelyeket. Meghagyják az öregeknek, nem úgy mint nálunk, hol a fiatalok foglalják el a legjobb ülőhelyeket s törékeny, öreg embereknek kell állva hallgatni az istentiszteletet.

De tekintünk a padokon végig. A falusi nép idősebb része foglal ott helyet egyik oldalon az asszonyok, másikon a férfiak. A nap-sugár játszik népviseletük tarka színeivel s arczukról sugárzik az igazi mélységes hitbuzgóság, melybe ma a büszke öröm sugarai ve-

pokban napok óta jeremiádkát a liberálizmus veszedelméről. Ezért jezsuita, reakcionárius, a sötét középkori meg mit tudom én még miféle csuda most Apponyi. Ezért óvják a most az ördögtől sem bántott egyházpolitikai szerencsétlen törvényeket, akár csak a vénkisasszony a harminczéves kakukórát. Es mindezek oda lyukadnak ki, hogy Apponyi nem lehet miniszterelnök, nem engedi a liberálizmus.

De mi köze van a liberálizmusnak a katonai kérdéshez? Most egyedül a katonai reformról van szó s ez a liberálizmusnak arabusul van. Katonai programja a szabadelvű pártnak soha sem volt, csak katonai szélkakaskodása. A honnan jobban futják, arra csikordult lomha tömegével. Liberális dolog volt a magyar katonai oktatást éveken át leszavazni s végre megszavazni. Liberális elv-hűség volt a véderőtörvénybe szigorú germanizáló irányt belevinni s azt a gyakorlatban kéz alatt megváltoztatni a nemzet jogos érdekei javára. Hja, mert liberális elv volt tetszeni fölfelé is, lefelé is, féloldalon fekete-sárga bugyogóban, féloldalt (de úgy, hogy csak a vakulmagyarok lássák) nemzeti színű nadrágban.

Mit áll hát akkor utjába ez a liberálizmus a katonai haladásnak?

Az is világos. Régen nagyon kifizette magát egyeseknek az, hogy 48-as és 67-es haragszomráddal komédiáztak a politikában. Ma, mikor a gazdasági és társadalmi forradalom fenyeget, megunták már az emberek a régi meddő harcot, a nemzet meg akarja oldani a közjogi kérdések nehéz kérdéseit, hogy egész erejével az igazi haladás útjára térjen. Így aztán létükben vannak fenyegetve azok, a kik kormánypárti rendületlen hűségükből a meddő viták közepette éppen nem meddő jövedelmi forrást csináltak. Kell nekik

gyűlnek, hiszen új orgonát szentelnek ők Isten dicsőségére.

A templomajtó előtt hosszú sorokban meg a kis gyermekes anyák zengik a hálaéneket, nehogy a kicsinyek gagyogása, vagy sirása megzavarja az Istentiszteletet.

Mindenki egyforma ájtatos. Senki nem tekintet ide-oda, egy szó, egy susogás nem esik. Mozdulatlan, néma csendben figyelnek a lelkészre, ki az új orgona történetéről beszél nekik. Szavát nem értem (túlul beszél), de érzem szeretetteljes, jószágos hangjából, melyen hűveihez szól, érzem a meghatott, tiszta örömben uszó arcokból, melyek visszatükrözik szavait. S a mikor megszólal először az új orgona hangja s megcsendül ajkukon erőteljesen, bensőséggel a hálaének; sirni szeretnék én is örömben, meghatottságomban.

Ok is csak úgy imádják Istent, mint mi ott az Alföld szélén s mégis, miért olyan más itt az Istentisztelet, mint odabaza?

Elképzelek egy ünnepi istentiszteletet a mi gyönyörű székesegyházunkban... Tolongunk a templomba ott is, de nem mind ünnepi díszben s ünnepi hangulatban. Fű-fa, vallástülbőség nélkül jó helyre akar jutni, hogy lássa a fényes szertartást s az új kalapokat. Szokás által őrzött, megállapított helye senkinek sincs. Mindenki előre tolakodik. Fiatal és öreg, katolikus és nem katolikus össze-vissza szorongva izeg mozog, suttog padokban s padok között és előtt. Az arcokon pedig több kíváncsiság, mint buzgóság. Ilyen nálunk az istentisztelet.

Hát miért kell nekünk, szegény városiakoknak nemcsak a tiszta, üde levegőt, de az általános tiszta hitbuzgóságot is nélkülözniük? Felső-Ruschbach.

egy új Eris almája, melyet odadobjanak a nemzetnek, hogy fennmaradjon a régi merev pártháború, az ő merev hűségük és a soha be nem fagyó re-Bach.

Erre a szép szerepre szemelték ki a liberális-klerikális czivódást. Üsse megint kiki a másik zsidaját, de — fizesse a magáét.

Szerencsére ebből semmi sem lehet már. Sokkal jobban megismertük éppen a mostani harczból a liberálizmust, hogysem megint ez egy üres szó miatt a nemzet léteérdekeit veszni engednők. A liberálizmus csak maradjon ott a Tisza Kálmán által bevett szegen, a hol volt; a megteremtendő magyar nemzeti hadseregnek nem ócska slafrokk, hanem magyar szív, magyar vér kell.

Dr. K. A.

Apponyi ismét előtérben.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, augusztus 13.

A kombinációk folyton változnak, de valamennyi között az Apponyi-kombináció állandóan napirenden marad. A magunk részéről csak ismételhajjuk, amit már megirtunk, hogy Apponyi sohasem állott olyan közel a miniszterelnökséghez, mint mostan és hogy megbizást is fog kapni, ha ő maga nem fog tulsokat követelni. A tulsokat természetesen bécsi szempontból értjük. Apponyihoz közel álló körből kapjuk a következőket:

Apponyi miniszterelnöksége jóformán biztos és tisztán rajta mulik, ha nem ő lesz a miniszterelnök. Apponyit ma már az egész szabadelvűpárt elfogadná és legfeljebb az egyetlen Gajary Géza lépne ki a pártból; ő is csak azért, mert elszólta magát. Tegnap este egy nagyobb körben, melyben a szabadelvűpárt minden árnyalatából voltak képviselők, az egyik titkos tanácsos-képviselő, aki gróf is, sportsmann is és közel rokoni viszonyban van egy miniszterjelölttel illetőleg meghallgatandó politikussal is, azt mondta, hogy Apponyi úgy fut a többi jelölttel, mint annak idején Kincsem futott; csak akkor nem jön be, ha nem akar. A katonai körök is inkább Apponyihoz hajolnak mint Lukácshoz; azt mondják, hogy a főcél az obstrukció leszerelése, ezt pedig leghamarább Apponyt érheti el.

Új jelöltek.

Ugyanaz a »nemzeti párti« forrás, mely az előzőket adta nekünk hírül, azt is mondja, hogy Apponyi mellett már csak a régi kabinet néhány tagja jöhetnék tekintetbe; illetőleg ha nem Apponyi lenne a miniszterelnök, akkor a volt kabinet valamelyik tagjára kerülne a sor. Vagy Láng, vagy Lukács, vagy Darányi jönne; Láng volna a trónörökös, Lukács az ő-szabadelvűek és Darányi az agráriusok jelöltje. Regisztráljuk mindezeket, mert kötelességünk mindenről beszámolni, ami bármerről hallatszik; de változatlanul ragaszkodunk a saját eredeti és ismételt megirt tudósításunkhoz, mely szerint Apponyi van előtérben és közvetlenül melléje vagy mögötte sorakozik Lukács László. Ha mi is sportnyelvet akarnánk használni, azt kellene mondanunk, hogy Apponyi és Lukács favoritok.

Háboru készül a Balkánon.

— Összeesküvés és forradalom. —

Csodálatos az a nyugodtság, amelylyel Európa s első sorban a mi monarchiánk a Balkánról egymás után érkező izgató híreket fogadja. Elkeseredett guerilla harcz folyik odalenn hónapok óta s a gyilkosságok és gyújtogatások napirenden vannak. Lehetetlen, hogy ezeket az állapotokat tovább tűrjék a hatalmak, melyeknek erőlyes fegyveres beavatkozása állithatja helyre a rendet.

Rendkívül érdekes leleplezések közöl egy Monasztirban élő honfitársunk, aki ott előkelő szerepet játszik, a Balkán forradalmáról:

A forradalom vezérei.

Az összeesküvők terve az volt, hogy a forradalom szeptember 1-én törjön ki. De a gyuanyag hamarabb lángra lobbant s véres harczok dúlnak szerte a monasztiri vilajetben, valamint a szomszédos két vilajetben is.

Az összeesküvők élén már nem az ismert központi bizottság, hanem egy újonnan szervezett vezérkar áll, melynek fejei Sarafow Boris és Gruew Dani. Utóbbi csak most kezd feltűnni. Gruew 35 éves, Monasztirban született, Szalonikiban s a szófia egyetemen tanult, majd Istikben, Prilepben, Szalonikiban és Monasztirban tanulóskodott. Kébelbarátja volt Deltschevnek és Petrovnek, a tavalyi és harmadévi összeesküvés vezéreiből. A törökök 1899-ben elfogták s Kisásziába viték, ahonnan 1902-ben tért vissza. A nép szereti s feltétlenül bizik benne. Azt hiszem, becsületes ember.

A két említett fővezéren kívül két alvezér is van Toschew 38 éves prilepi tanító és iskolafelügyelő és Lozanow 32 éves fényképész, a bolgár bandák lelke.

Ez a »vezérkar« tökéletes felszerelés föltölt rendelkezik. Van 35000 puskájuk, mind-egyikhez 150 kartácscsal, melyek közül 25000 már széjjel van osztva. Továbbá 3500 kilogramm dinamit s egy 25000 főtől álló hadsereg föltölt rendelkezik, amelyből 10000 ember a monasztiri vilajetben harczol. A felkelők között számos keresztény albán, román és szerb is van.

Szabadság vagy — pestis.

— Rémmese. —

Az összeesküvőknek célja első sorban az, hogy bebizonyítsák Európának, hogy a macedonok nemcsak követelik a szabadságot, de méltók is reá s elég erősek arra, hogy kivíjják maguknak. S ha Európa nem fogja támogatni s felkelést, a fölkelők el fogják pusztítani az európaiak vagyonát, a vasutakat és bankokat s csak az európaiak életét fogják kímélni, amit egyébként már meg is tettek. Így az Ottomán bank ellen intézett merénylet előtt figyelmeztették a bank igazgatóját, hogy költözzék ki az épületből, ugyancsak figyelmeztették a vasuti hivatalnokokat, hogy szüntessék be a forgalmat, amikor vasuti töltést, vagy hidat akartak robbantani.

Ha ez sem használna, a bandák hatalmukba ejtenek néhány konzult, amint ezt Mi-J-Stonéval csinálták. S ha ekkor Európa felszólítaná Törökországot, hogy fegyveres erőnyomja el a felkelést, ami a macedóniai bolgár elem teljes kiirtását eredményezné — akkor a bandák az utolsó eszközhöz fognak fordulni!

Pestis járványt fognak mesterségesen terjeszteni, hadd pusztuljon el minden! Hozzáférhetetlen, hegyi barlangokban e célra anynyi pestis-bacillust tenyésztettek, amelyek az egész Balkán népeit megtizedelhetik, ha szerteeresztik a világba. A macedonoknak most már ez a jelszavuk:

Szabadság vagy halál!

(A pestist valószínűleg kacsák fogják terjeszteni. Szerk.)

Bulgária Törökország ellen.

A bolgár kormány európai ügyvivőseivel körjegyzéket intézett, melyben jogosnak mondja a fölkelést. A jegyzék szerint Mandelstamm orosz és Para osztrák-magyar konzul beutazták Maczedóniát s meggyőződtek róla, hogy a törökök borzalmas kegyetlenséggel bántak a bolgárokkal. — Nap-nap után meggyalázzák templomaikat, meggyalázzák a nőket, gyilkolják s tülelik a férfiakat, asszonyokat, gyermekeket, egész keresztény falvakat pusztítanak el rendszerint gyújtogatással. Ezer és ezer paraszt hagyta ott az idén is minden vagyonát s menekült át Bulgáriába, hogy legalább a puzta életét megmentsse. Arról is meggyőződtek a konzulok, hogy a törökök sok ezer bolgárt minden ok nélkül fogva tartanak. Jogos tehát, hogy az általános kétségbeesés általános fordulalmat eredményez.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése nagyon zajosnak ígérkezett.

A nagy vihar azonban nem következett be, hanem e helyett kisebb nyári zivatar volt csak.

Nagyon kevesen voltak jelen s az ellenzék elég simán, tapintatosan intézte támadását a július 12-iki zavargások ügyében.

Dr. Stocker József tartotta meg hosszabb felszólalását s higgadtan mutatott rá mindazokra a tényekre, amelyek előidéztek a sajnálatos zavargásokat.

Látszott különben, hogy a városházán is igyekeztek mindenképen enyhíteni a dolgot s gondosan kerültek mindent, ami az ellenzékét tüzesítette volna.

A közigazgatási bizottságban bemutatott havi jelentésből törölték a népgyűlés kifejezést.

A többi interpellációk is eléggé higgadtak voltak. Halász Lajos fegyelmi vizsgálat megindítását kérte Bordé Ferenc főjegyző ellen, de a többség nem fogadta el.

Az ülésnek nagy részét az interpellációk foglalták le.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Dr. Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Bozók Béla, dr. Hoványi Géza, Óváry Lajos, Rác Mihály, Stark Gyula, dr. Stocker József, Szokoly Tamás, Balogh-Döme, Beczkay Lajos, Czeglédy Jeremiás, Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Széles Lajos, dr. Dési Géza, Feldmann Izidor, Kurländer Ede, Smetka György, Weisz Mór, Füchsl Mór, Hillinger Lipót, dr. Kazay Kálmán, Köblös Ferencz, Ländler Ferencz, Mihelfi Pál, Molnár Lajos, ifj. Moskovits Mór, Munk Jakab, Rendes Vilmos, Steiner M. Albert, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Komlóssy József, Dus László, Tóth Márton, dr. Grám Károly, Sztarill János, Szántó Lajos, Szűcs Géza, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A polgármesteri jelentés.

A megnyitás után felolvasták a polgármester-helyettes havi jelentését. A közbiztonsági állapot feltüntetésénél, minden jelző nélkül csak mint sajnálatos zavargásról emlékezik meg a július 12-iki eseményekről. — Felemlíti még a jelentés az ágostai ev. templom felavatási ünnepélyét, amelynél hivatalosan képviselve volt a város. — Meleg hangon emlékezik meg a polgármester-helyettes dr. Radu Demeter új nagyváradai gör. kath. püspök kinevezéséről s az új püspök 3000 koronás jótékony adományáról. Kéri a jelentésben, hogy a város törvényhatósága az új püspököt üdvözlje; az adományért jegyzőkönyvi

köszönetet szavazzon s a beiktatáson a törvényhatóság képviseltesse magát.

A zavargások ismertetése.

Dr. Stocker József szólalt fel a havi jelentés kapcsán. Azzal kezdi, hogy a polgármesteri jelentésnek azt szabad tartalmazni, ami igaz. A közigazgatási bizottság ülésén népgyűlésnek volt jelezve a beszámoló, de ezt most törölték a jelentésből. Bizonyítja, hogy a július 12-iki zavargások a beszámolón történtek s annak benne kellett volna lenni a havi jelentésben. Indítványozza, hogy az igazsághoz hiven így javítsák ki a jelentést. Ezután részletesen foglalkozik a dolog sajnálatos előzményeivel; rámutat, hogy a beszámolót bejelentették s arra ilyen czímen adta meg a főkapitány az engedélyt. A szabadelvűpárt elhatározta, hogy a beszámolót megzavarja.

Hoványi Géza: Ez nem felel meg a valószínűségnek.

Dr. Stocker József: más czímen ugyan, gyűlést hívtak össze s ott elhatározták, hogy bizalmatlanságot fejeznek ki az obstrukcióval szemben s az aláírásokat következő szerdán átadják Barabás Bélának.

Dr. Hoványi Géza: Nem áll.

Szokoly Tamás: Ma sem adták még át.

Dr. Stocker József: a 2-ik indítvány az volt, hogy tömegesen vonuljanak a beszámolóra, annak megzavarására. Ezt nem fogadták el, de azért megcselekedtek. Tüntetőleg vonultak fel. Már előző szombaton tudták, hogy a Moskovits A. és fiai gyári czég összes munkásait berendelték. A 48-as párt erről jelentést tett a főkapitánynak s annak megakadályozását kérték, de eredmény nélkül. Ha egy falusi bakter az ellenséget a verekedés helyére vezeti, elcsapják. A rendőrségnek nem csak hivatalból, de lélekből is kötelessége lett volna megakadályozni a bajt. Délután újból kérték a Moskovits munkásainak az eltávolítását, de hasztalanul. Higgadtan részletezi a szabadelvűek felvonulásának lefolyását s annak következményeit s a rendőrség itteni mulasztását. Rámutat, hogy régebben mikor Tisza Kálmán itt volt, csak egy abczug kiállításért letartóztatták dr. Poyárn Szevér jogászt, most pedig a rendőrség mozdította elő az ellentüntetést. A rendőrség szétkergette a már régen ott váró népet, hogy a szabadelvűeket az erkély alá vezethesse. Ennek sajnálatos következménye lett, míg az ellentüntetők el lettek távolítva. Mikor már teljes csend volt, Papolczy Ferencz tb. kapitány Gerő Armin főkapitány egy írásbeli utasítására a beszámolót be akarta szüntetni, karhatalommal is feloszlatni. — A zavargás borzalmas részleteiről nem szól. — Az ám a törvényhatósági bizottság elé tartozik, hogy a feloszlatási parancs elvészett. (Gyűlés közbeiktatások.) Az elrendelt vizsgálatnál aztán a beszüntetés elrendelését eltagadták, meghamisítva adták elő. A jogtalanságot meg kell torolni. Elhatározták, hogy bírói uton keresnek jogorvoslatot. Interpellációt intéz a főispánhoz, hogy saját hatáskörében az akta ellünése folytán a fegyelmi vizsgálatot megelőző vizsgálatot elrendeli-e? Ezt kéri.

Dr. Halász Lajos interpellációjában a polgármester-helyettes július 12-iki ténykedését bírálja. Tény, hogy Bordé Ferencz polgármester-helyettes egy politikai iratot köröztetett a tisztviselők között s magasabb állású férfiú nevében is (Közbeiktatás: a főispán nevében!) annak aláírását követelte; a tisztviselőket a Csarnokban tartott tiltakozó gyűlésre rendelte, s akik a nyilatkozat aláírását megtagadták, a beszámolón tartott részvételtől el-

tiltotta. Ez hivatalos hatalommal való visszaélés. Indítványozza, hogy ez alapon Bordé ellen a fegyelmi vizsgálatot rendeljék el s ezen indítványt tüzzék ki a jövő havi közgyűlésre. — Interpellál még a Városliget elhanyagolt, közegészségellenes állapota miatt. — Rámutat, hogy a város főbb tisztviselői majd mind egyszerre mentek szabadságra s a tanácsüléseket sem tudták megtartani.

Dr. Kazay Kálmán: Bár mind elment volna.

Dr. Halász Lajos végül még az iránt interpellál, hogy a Kuecs-Héderváry miniszterelnöki kinevezését tudatós leiratot még most sem terjesztették a közgyűlés elé. Különös, hogy egy ilyen fontos okmányt elsikkasztottak. A polgármester-helyettes ezt a főkéjében heverteti. Megdöbbenő, ilyet mer tenni.

Dr. Kurländer Ede: A polgármesteri jelentés kinyomatását kívánja. Csodálkozik, hogy a vársáncznál történt omlásról nem emlékezik meg a polgármesteri jelentés.

Dr. Kazay Kálmán csak a lapokból olvasta a jul. 12-iki zavargásokat. Azt hitte, most itt lesz a főkapitány, de látja, hogy mint akkor csak az ablakból mert intézkedni s csak mikor a Mannlicherek ott voltak, mert hivatalából kijönni, most sem volt bátorsága itt megjelenni.

Beöthy főispán figyelmezteti, hogy mikor nincs itt, ne vonja kétségbe a főkapitány bátorságát.

Dr. Kazay Kálmán: A budapesti lapokban Bordé polgármester-helyettes mindenféle czímekkel illették; gyilkosnak, gaznak, becstelennek mondták. Ez érdekli a várost is. Hajlandó-e sajtópert indítani. (Derűtlenség.) Még a villamos oszlopok rossz elhelyezése és az új városi székház freskói ügyében interpellált.

A polgármester-helyettes válasza.

Bordé Ferencz polgármester-helyettes válaszában kijelenti, hogy a havi jelentés közigazgatási eseményeket tár fel, politikai dolgokat nem tartalmazhat. A rendőrség és polgármester-helyettes eljárása vizsgálat alatt áll, míg ez nem dől, nem nyilatkozhat. A Városliget rendezésének kérdése a pénzügyi szakkbizottság előtt van. A tisztviselők szabadságolásánál be lett tartva a szabályzat; csak 5 napig, közbejött bajok miatt, nem tudták megtartani a tanácsülést. A miniszterelnöki kinevezés azért nem terjesztett elő, mert ez fontos tárgy s a törvényhatóság ugy határozott korábban, hogy a nyári, néptelen közgyűlések elé ne terjeszszék a fontosabb ügyeket. (Gyűlés nevelés és közbeszólások: Rámáztassa be, vigye haza a kinevezést.) A polgármesteri jelentéseket nem nyomathatják ki, mert az utolsó perczen is jönnek bejelenteni valók; sok költségbe is kerülne. A vársáncz ügye 2-od fokú elbírálás alatt áll. A személyét gyalázó cikketeket nem olvasta; ha tudomására jön, hogy azok sértők, megindítja a sajtópert. (Közbeiktatások: megküldjük!) Kéri válaszában tudomásul vételét.

Beöthy László főispán, elnök: Dr. Stocker Józsefnek hozzáintézett interpellációjára nem felel, állásánál fogva, mert ő nem a város, hanem a kormány felelős közege s csak az elnökséggel van megbizva. Igyekezett informáltatni magát a főkapitány ténykedéséről, de olyat nem talált, hogy fegyelmi eljárást indítson.

Rövid viszonzválaszok után a jelentést a Bordé Ferencz válaszával együtt tudomásul vették; dr. Radu Demeter püspököt üdvözlük s az adományért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A belügyminiszter leiratát a mentő intézményről alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában tudomásul vették.

A közigazgatási bizottság féléves jelentését elfogadták s irattárba helyezték.

A Heringh Sándor elhalálozása folytán a közegészségügyi bizottságba dr. Vucskics Gyulát; az árvaház igazgató választmányába Sal Ferenczet és a borenllőrző bizottságba Schenker Mihályt választották be.

A polgármester előterjesztésére az eskü-képes alaprajstromok elleni felszólamlások elbírálása végett hat bizalmi férfit küldtek ki.

A közuti alap 1903—1904. évi költségelirányzatát elfogadták, a községi iskolák 1903—1904. tanévről szóló költségelirányzatával együtt.

A közvilágításra szóló villamos lámpáknak szaporítását kimondotta a közgyűlés.

A kitűzött többi apróbb ügyek elintézése után esti 6 órakor az ülés véget ért.

Meglopott pénzeslevélhordó.

— Eltűnt pénzeslevél. —

A postapóások krónikájának adathalmazát most egy érdekes nagyváradai eset szaporítja. A nagyváradai állomási postahivatalból egy 1633 koronát tartalmazó pénzeslevél eltűnt. Első pillanatban hivatali sikkasztásnak látszott az eset, de az eddigi vizsgálat arra a szokatlan eredményre jutott, hogy a pénzeslevelet kétségtelenül ellopták.

A szenzációs eset részletei a következők:

A nagyváradai állomási postahivatalhoz az Osztrák-Magyar-bank helybeli fiókja címére egy 1633 koronát tartalmazó pénzeslevél érkezett, melyet 13-án reggel az inspekciós postatiszt kézbesítés végett *Fabián* József pénzeslevélhordónak adott át.

Fabián át is vette a levelet s börtáskájában helyezte el. A kiosztás után Fabián távozott s mikor már a rábizott levelek javarészt kézbesítette, akkor vette észre, hogy a Osztrák-Magyar-banknak címezett levél hiányzik.

A megrémült ember csakhamar jelentést tett a postán. A sikkasztás gyanúja csakhamar eloszlott. Az évtizedek óta becsületben szolgáló ember őszintesége kétségtelennek látszik.

Az esetről telefonon legott jelentést tettek Schöpflin Agoston postaiszolgálatának, aki a vizsgálatot rögtön megindította s annak vezetésével *Melcher* Károly posta- és táviratitkárt bízta meg.

Melcher még a tegnapi nap folyamán kihallgatta Fabiánt, a ki az esetet úgy adja elő, hogy a pénzeslevelet tőle vagy ellopták, vagy elvesztette. Minden valószínűség szerint ellopták tőle a levelet, mert a börtáskából az ki nem eshetett.

A lopásnak, mint azt a vizsgálat során kihallgatott tanuk is mondják, még a postahivatalban kellett megtörténnie, mert az utcán észrevétel nélkül nem férhetnek a Fabián táskájához.

Melcher az összes levélhordókat kihallgatta, de egyik sem tett beismerő vallomást. A kihallgatás tegnap a késő éjjeli órákba is belenyúlt s ma azt már korán reggel folytatták.

Az esetről a rendőrségnek is jelentést tettek, hogy a postahivattalal egyesítve nyomozzák a tettest. Míg a vizsgálat tart, addig Fabián fel van függesztve.

Ha Fabián ártatlansága be fog bizonyosodni, akkor semmi büntetésben sem fogják részesíteni, csak többet nem fog pénzesleveleket kihordani, de ha bűnös, úgy az ügyészségnél megteszik ellene a fejelentést.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonal							
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V. Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30	
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonal							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.03	
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	—	—	—	6.18	—	10.34	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

* A király születésnapja és Szent István.

A jövő héten két nevezetes ünnepe lesz a magyar nemzetnek. Augusztus 18-án, kedden lesz legalkotmányosabb királyunk, I. Ferencz József 5. Felsége születésének évfordulója; 20-án, csütörtökön a nemzet első apostoli királyának, védszentjének, Szent Istvánnak emlékünnepe. Mindkét napon a székesegyházban ünnepi nagy mise lesz, melyre *Vinkler* József választott püspök, káptalani helynök a tegnapi nap folyamán bocsátotta ki a meghívókat a polgári s katonai hatóságokhoz. Itt említjük meg, hogy augusztus 18-án, a király születésnapján fogják a m. kir. honvéhadapródiskolában a végzett negyedéves növendékeket megfelelő ünnepélyességgel tiszthelyettesekké felavatni.

* **Sziáérszeink Balatonfüreden.** Az ideai balatonfüredie szezon, mely kivételes sikereket hozott *Somogyinak*, vége felé közeledik. István király ünnepe után jön a társulat Orosházára. A Balatonpart üdítő, páratelt levegőjéből az alföldi portengerbe. Nem is valami nagy örömmel hagyja ott a társulat a magyar tengert, melynek partján az idén zajosabb volt az aréna, mint a múlt években. — A nő-tás nagyasszony vendégszereplései, meg a B. Ruzsinszky Ilona tüneményes hangja érdeklődést keltett a színház iránt, s Balatonfüred nyaralói is elismerték a nagyváradie társulat kiválóságát. *Ruzsinszky* Ilona ugyszólva ismét meghonosította, s műsorán tartja a komoly énekművészetet. A múlt este *Katalinban* volt fényes sikere. Egyébként az operett társulat *Hallerrel* és *Parlagival* vezet a sikerben. A drámaiak közül pedig *Tóth* Elek neve nőtt nagyot a nyáron. Egyébként érdekes színházi hír, hogy *Somogyi Aradi* Arankát szerződtette.

* **Gyalog a föld körül.** Az utóbbi években mind több az olyan bizarr sportsmann, akik a legfantasztikusabb módon akarják körüljárni a földgömböt. Legtöbben biciklin teszik meg az utat, de a vérbeli globetrotter ez már nem izgatja. Két francia ez előtt három eszterdövel 25.000 frankba fogadott, hogy gyalog és pénz nélkül járják körül a földet; még pedig huszonöt kilogramm teherrel a vállukon és négy év alatt. Elutazásuk 1900. aug. 31-én volt s azóta begyalogolták egész Európát, Ázsiát, ahol mérhetetlen szenvedéseket kellett kiállaniok. Az egyik francia el is pusztult utközben, a másik azonban eljutott Pekingig. Ezalatt az ut alatt 115 pár cipőt használt el a vakmerő utas. Hanem a fogadást már valószínűleg elvesztette, mert sok időt vesztegetett el a járványokkal teli földeken. Mindazonáltal reméli, hogy a hátralevő egy év alatt megteszi a többi utat.

* **Búcsu Biharpüspökiben.** Holnapután, vasárnap templomszentelési ünnepük lesz a biharpüspöki-i róm. kath. híveknek. Az Istenben boldogult bibornok-püspökünk dr. Schlauch Lőrincz bőkezűségéből épített templomban a búcsu alkalmából *Palotay* László pápai praelatus fog segédlettel nagy misét mondani. A prédikációt *Halász* Gyula papnöveldi lelkiigazgató tartja. A templomszentelési ünnepélyen a szomszéd községek hívei körmenetben vesznek részt.

* **Mikor aratnak?** Erdekesnek tartjuk felsorolni, hogy a föld kerekéségén milyen időtáiban aratják a gabonát. Kezdjük január hónapjával, amikor Ausztráliában, U-Zélandban, Chili nagy részében s az argentiniai köztársaság egyes részein van az aratás, Kelet-Indiában februárban kezdődik s továbbhaladva észak felé, márciusban folytatódik. Mexikóban, Egyiptomban, Perzsiában és Szíriában áprilisban aratnak, míg az északi Kis-Ázsiában, Kinában, Japánban, Tuniszban, Algírban és Marokkóban, valamint Texasban májusban, Kaliforniában, Spanyolországban, Portugáliában, Olaszországban, Görögországban és Sziciliában, ugyszintén Franciaország egy némely déli departementjában júniusban vágják a gabonát, júliusban pedig Franciaország többi része, Magyarország, Ausztria, Dél-Oroszország s az északamerikai Egyesült-Államok aratnak. Augusztusban Belgium, Németország, Hollandia és Dánia kertülnek sorra, végre szeptemberben Skócia, Svédország, Norvégia, Kanada és Oroszország következik, Franciaországban pedig az élet behordása csak októberben ér véget. Az aratási munka, már amennyiben gabonáról van szó, csupán novemberben és decemberben szünetel a földön.

† Dobó János.

Mély megilletődéssel értesültünk *Dobó* János várad-olaszi-i r. kath. kántor váratlan elhunytáról. Az élete delén levő derék férfit szivszélhűdésben, rövid szenvedés után tegnap hajnalban elhunyt. Ezelőtt 26 évvel foglalta el állását a várad-olaszi-i plébánia templomban, azóta híven, odaadással szolgálta az egyházat. Kiváló képzettségű kántor volt s különösen fiatalabb korában erős, szép csengésű hangjával nagyban emelte az istentiszteletek magasztosságát s gyönyört szerzett a hallgatóknak. Halála 51-ik életévében következett be. Özvegy édesanyján kívül két gyermeke siratja váratlan halálát. Temetése ma, pénteken délután 4 órakor lesz a Sal Ferencz-uzsai gyászháztól. A családi gyászjelentés a következő:

Özvegy *Dobó* Jánosné szül. *Sághy* Rozália, mint édesanyja; *Etelek*, *József*, mint gyermekei és sógora *Szirmák* László és neje *fájó* szivvel tudatják a legszeretőbb fiu, atya és sógorának *Dobó* János, nagyvárad-olaszi-i róm. kath. kántornak folyó hó 13-án, hajnali 4 órakor, miután a halotti szentségben részesült, élete 51-ik évében rövid betegség után bekövetkezett elhunytát. Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 14-én, d. u. 4 órakor fognak a várad-olaszi-i temetőben nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig a prémontrai kanonok-rend t. mplomában folyó hó 17-én, d. e. 10 órakor fog érte a Mindenhatónak bemutatni. Nagyvárad, 1903. évi augusztus hó 13-án. Az örök világosság fényeskedjek neki!

* **A t. Ház pihen.** Meg volt írva a csillagokban erről a képviselőházzól, hogy az 1903-ik év nyarán ne legyen neki nyári vakációja. Tél közepén, mikor már nyakig benn ültünk az obstrukcióban, akkor kezdték hirdetni, hogy az idén nem lesz nyári vakáció. De eljött a nyár, a maga kutya melegével, az obstrukció lankadatlanul foly még egyre, a harcziás hangulat sem csappant meg, csakhogy ekkor már nem kellett hirdetni, hogy nem lesz nyári vakáció, mert a fenyegetés immár valóra vált s nyár derekán viharzottak a legélesebb botrányok. Senki sem mert még gondolni sem

arra, hogy nyári vakációt proponáljon. Pedig a kormánypárt is, az ellenzék is titkon áhítozva gondolt rája. Es ekkor tanult a t. Ház a közmondásból, mely ezt mondja: többet észszel, mint erővel. Mi az a vakáció? Lényileg nem más, mint a pihenés, illetőleg a szünetelés. Nem muszáj, hogy meglegyen a hivatalos elnevezése is úgy, hogy: »nyári vakáció«, mert a lényeg a fő, a forma mellékes. Először is 453 igazolt képviselő közül 300 állandóan távol volt a nyári hónapokban, azután pedig, mikor ez sem volt elég, megcsinálta a tisztelt ház más czímen a maga nyári vakációját is. Így a Széll-kormány lemondása idején csinált magának nyolcz napot, a parlamenti vizsgálat idejére csinált tíz napot és most a Khuen-Héderváry-kormány lemondása kapcsán legalább két heti szünetelésre van kilátás. Így tehát már magában véve is öt hét. Már pedig előkelő tisztviselő az, akinek öt heti nyári szabadság jut. Sohasem panaszkodják tehát a t. Ház, hogy az uri esztendőjéből kiesett a nyári évszak és sosem dicsekedjék vele, hogy a nyár hónapjait is a munka idejévé avatta: — ravaszul csinálta ezt a t. Ház, a jobboldal is, meg a baloldal is kölcsönösen becsapta egymást — egymásnak javára. Es bárha nincs a t. Háznak az idén nyári vakációja, azért a valóságban mégis van. A czímleg munkába merült t. Ház most jóízűen pihen, a parlament hatalmas épülettömegére ránehezedik a lusta nyugalom, a tisztelt honatyák pedig a Tátra fenyveseiben, vagy a Balaton hullámaiban hűsülve, avagy Osztonde fővényén sütkérezve, sóhajva sopánkodnak:

— Nincs minékünk, nincs az idén nyári vakációnk!

Ez az, amit úgy hívnak, hogy a kecske is jóllakik, meg a káposzta is megmarad.

* **Országos sütőipari kongresszus.** A székesfővárosi sütőiparpartestület a múlt évi kongresszustól nyert felhatalmazás alapján f. hó 19., 20. és 21. napjaira hívta egybe a lapunkban már említett sütőipari kongresszust, mely nagyjelentőségű dolgokban lesz hivatva állást foglalni. A kereskedelmi miniszternek a vasárnapi munkaszünet tárgyában legutóbb kibocsátott rendelete rendkívüli módon sújtja a sütőiparosságot, de veszélyezteti a nagy közönség érdekeit is s ennek megmésztását fogja kérni a kongresszus. Eppen ezért kívánatos, hogy azon az országos sütőiparosai minél nagyobb számban vegyenek részt. A kongresszus programja a következő: Aug. 18-án este előtér-kezelés, utána ismerkedési estély. Augusztus 19-én nagygyűlés, a melyen először is O felsége iránt való hódolatát mutatja be a sütőiparosság, majd *Gelléri Mór* kir. tan. ünnepi beszédet mond; *Spolarits György* elnök, biz. elnök megnyitója után kezdésbe veszi a tanácskozás, a mely 3 napon át délelőtti órákig tartani: a vasárnapi munkaszünetről, a házi ipar szabályozásáról, s az ipartörvény módosításáról. Délutánonként a főváros látványait, a nevezetesebb ipartelepeket szemlélik meg a kongresszus tagjai. A kongresszus részvételi díja 5 kor. Az előkészítő bizottság meghívta a tanácskozássokra az országgyűlés összes pártjait s a kereskedelmi minisztériumot is.

* **A vatikáni udvarból.** X. Pius pápa népszerűsége nőttön nő; kiválóságait ismeri az egész világ s azok az apró hírek, amelyeket most a nagy napok után Rómából küldenek, megannyi rokonszenves vonással ismertetnek meg bennünket.

— Nagyon szereti a nővéreit a pápa! Mondják a rómaiak és valóban az új egyházfő nagy szeretettel veszi körül a családját, amely természetesen boldog a nagy kitüntetés miatt, hogy az ő rokonok jutott Szent Péter trónjára.

Kihallgatások alkalmával az első mozdu-

lat amelylyel a pápa a hivatást fogadja az, hogy lehajol hozzájuk s térdelő helyzetükből föl-emeli őket. Altalában a szerénység, szelidség mintaképe; aki egy percig a társaságában van, elfeledi, hogy minő nagy méltóság képviselőjével áll szemben. Amikor megkérdezték őt, hogy milyen lakosztályt kíván a Vatikánban, a pápa mosolyogva felelt:

— Oh, csupán egy kis szobát, ez tökéletesen elegendő lesz nekem.

A mérnökök különben már megszállták a Vatikánt, hogy a pápa minden szerénysége ellenére is új pompával lássák el a hires, de kissé elkopott termeket. A pápa pedig egyre ezzel buzdítja a mérnököket:

— Csak egyszerűen! Minél egyszerűbben, uraim!

* **Gyujtogató koldusok.** Bogács község lakosságát nagy csapás érte. Leégett az egész község s odaveszett a lakosoknak nemcsak a hajléka, hanem az egész gabona termése is. A szerencsétlenség, mint azt a nyomozás megállapította, bosszu műve volt és a gyujtogatókat sikerült is kézrekeríteni. Az eset részleteiről az alábbiakat jelentik nekünk: A múlt vasárnap búcsu volt Bogácsban. Erre az alkalomra, úgy mint más években is sok vándorló idegen koldus jött a faluba. Minthogy pedig a múlt évi búcsu alkalmával ezek a vándor koldusok olyan botrányos verekedést rendeztek, hogy a csendőrségnek kellett közbelépni, Hiller Antal községi bíró úgy intézkedett, hogy ezeket a vidéki koldusokat a búcsu idejére be kell kísérni a község háza udvarára. A koldusok erősen tiltakoztak ez intézkedés ellen, de ezért mégis összeretelték őket a község házára, ahonnan este hét órakor kikisérték őket a község határára. A koldusok között volt Paska Antal, Batyala Márton és Pucuj Mihály. Mindhárom ismert nevű ember a csendőrség előtt. Ez a 3 ember, amint a kísértől megszabadultak, az est beálltával visszatértek a faluba és egyszerre három helyen gnyitották fel a falut. Egyidőben tört ki a tűz a plébános szertűskertjében és a bíró udvarán, továbbá Tamás József gazdaembernél. A tűz, mert nagy szél is fujt, gyorsan terjedt a kertekben lerakott buza és egyéb gabonakazlak között, amittől aztán leégték a házak is. A három gyujtogató megszőkött ugyan, de másnap már utólérték őket a bölcskei határban, ahol letartóztatták őket.

* **Eljegyzés.** Novák Mariskát, *Novák József* és neje született *Halász Lujza* leányát eljegyezte *Bonk Arpad* kataszteri mérnök.

* **Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő nyeremények huzáltak ki:**

20.000 koronát nyert: 88643.
2000 koronát nyertek: 18920 39470
55241.

1000 koronát nyert: 92272.
500 koronát nyertek: 4350 9036 10820
13893 21427 23482 43062 50763 65879 71293
75525 82680 86036 90427 91575.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

* **Khuen-Héderváry és iskolatársai.** Pécsről táviratozzák nekünk: Gróf Khuen-Héderváry Károly ezelőtt 35 évvel tett érettségi vizsgát a pécsi zirci rendház főgimnáziumán. Az érettségi vizsgát tett növendékek elhatározták akkor, hogy bizonyos időközökben találkoznak. Mára volt kitűzve az összejövetel, melyre gróf Khuen-Héderváry megjelenését kilátásba helyezte. Tegnapi este a következő táviratban mentette ki távollmaradását:

»A mai nap 35 éves ünnepén, sajnos, nem jelenhetek meg, pedig éppen most esett volna jól azok között lenni, akikhez zavartalan bajtársai és baráti kötelékek fűznek. Fogadjatok szivem melegéből eredő meleg üdvözlétemet. Isten áldása kíséren továbbra is az élet utjain. Szerető iskolatársatok: Khuen-Héderváry Károly.

A szívélyes távirat lelkes visszhangot keltett az egybegyűlteknél.

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet** 7-ik évtársulatának befizetési ünnepe miatt holnap, azaz szombaton 9-től 11-ig teljesítendő.

* **A majom a divatban.** A nagyközönség azt hiszi, hogy a divatot Párisban csinálják. Hanem a tájékozott ember tudja, hogy a tulajdonképeni divatnak Brüsszel a hazája. Onnan indulnak a francia fővárosba a legújabb divat-moделlek, melyeken aztán a párisi izlés utolsó simításokat végez, mielőtt világgörrtra bocsátaná. A brüsszeli divatközpontból írják, hogy a jövő szezon divatja a — majom lesz. Ahány állat van a teremtésben, mindegyik kivette már a részét a divatban. A majom most kerül először a hölgyek ruhatárába. Több nagy prémkereskedő óriási mennyiségű megrendelést kapott már majomprémek szállítására. Legkelendőbbek lesznek a madagaszkári maki fajok; de igen kedveltek lesznek a kis majomfajok, amelyeknek a fejét preparálva fogják a hölgyek boának és gallérnak használni. A nyári divatnak, amely még mindig újdonságokat termel, legújabb moделle az »új pápa kalap«. Ez a kalap hasonlít a bibornoki kalap alakjához: kerek, nagy karimájú és hátul vidáman libegő szalagok vannak. Az új moделl nagyon kelendő s máris pártokat teremtett a színeivel, mert a szőkék és a barnák a fehér és a piszkos kalapok közt csinálnak divatforradalmat, hogy melyik legyen az uralkodó.

x **Uj üzlet.** Felhívjuk olvasóink figyelmét *Waldmann Mór* üveg-, porcellán- és lámparaktár, valamint *villamos felszerelési vállalatának* lapunk mai számában megjelent hirdetésére. 344

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradai Műszaki Villamos Vállalattól* (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költségtérítést kér, mely a *legalaposabban és teljesebben díjmentesen* állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletezésre is kaphatók.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

S o r s j á t é k.

Regény.

Írta: Stella (Szöke Berta.)

54.

A cseléd bejött azt hitte, már leszedheti a terítéket, csodálkozva látja, hogy még hozzá sem nyultak az ételhez.

— Nem tetszenek vacsorázni? — kérdé vizsgálgatva a három melázót.

— De igen — mentegetőzött a háziasszony, egy kis dolgunak volt, hanem már talán hideg is — kését bele mártotta a paprikás levébe s ajkához érintette. — Bizony ez egészen megfagyott. Vigye ki fiam s melegítse fel egy kissé, már nem lesz olyan jó az igaz, de mindegy, azért el fog kelni.

— No, most mitévők legytük? — kérdé az apa.

— Miért? — hangzott a nő kérdése.

— Mert holnap jön egy ötös bizottság az iskolaszéktől, mely tudtára adja Mártának a tegnapi gyűlés határozatát. Az pedig meghívja őt a létesítendő tanítónői állásra.

A leány mozdulatlanul ült helyén, szülői beszélgetése, mintegy messze távolságból hallatszott hozzája, lelke messze, messze, járt innet. A szomorú, az apát sirató fiu mellett időzött, annak könnyeit igyekezett felszárítani. Olyan hálásan emelte szívet az Egek Urához, tehát nemcsak szellemileg vigasztalja majd, hanem élő szóval is, mert hogy találkozni fognak, azon egy pillanatig sem kételkedett. És szívet olyan jól eső érzés hatotta át erre. Csak

már ott lehetne! Szinte toltá volna az időt előre!

— Most a válaszon vagy, lányom — szólalt meg Vajda.

— Miért válasz uton! — pattogott az aszszony — a nem tudom miféle Pércs, remélem nem jöhet számításba Kapocs mellett!

A leány lelkében nehéz harcot vívott a gyermeki szeretet egy másik hatalmas érzéssel, melynek bár még alig volt tudatában, már is érezte erejét, aztán új pályája, az utóbbi mellett szólt.

— Miért kizoktok engem? — tört ki kétségbeesetten — miért hoztok olyan rettenetes helyzetbe ismét, amidőn a gyermeki szeretet, a szülők iránti kötelesség nyugtalan lelmem követelő vágyaival ellentétbe jut. Ha fogalmatok volna róla, micsoda lelkiküzdelen mentem át, amíg lelkemet elöttetek feltártam, tudva előre is, milyen fájó érzelmeket fog a vallomás bennetek felkölteni, ha tudnátok, milyen kínos pillanatokat él át az ember az idegenben, hol nincs egy résztvevő barát, rokon, akiben megbizhatik, aki érdekét szívében viseli, aki előtt terveinkről, gondolatainkról, szabadon beszélhetnénk, nem keseríthetnétek folyton azzal, hogy vágyaimnak, melyek lelkemhez nőttek, gátat vessetek.

— De hisz vágyaid itthon éppugy teljesíthetnek és legalább megóvunk azoktól a kínos pillanatoktól — kockáztatta meg az anya.

— Én Istenem Uram, mit tegyek, ha nem akartok megérteni! Itthon nincs társaságom, a látköröm ahelyett, hogy szélesbednék, mindig öszszébb szorul. Az itthoni apró-cseprő bajok gondok, melyek szakadatlan láncolatából az élet áll, sokkal közelebből érintenek, sem-hogy abban jelentékeny részt ne vennék. Már pedig akkor tudok dolgozni, ha kedélyem nyugodt! És mondjátok, lehetséges volna-e az, a mi körülményeink között?

— Miért ne? Szükséget hál Istennek nem szenvedünk — vetette oda Vajdáné.

— Nem erről van szó, anyám. Az igényeimet ismered, tudod, könnyen kielégíthetők azok. Tudnék-e nyugodtan irni, hallva, hogy te a konyhában perelsz a cseléddel, mert rozsdásan hagyta a késeket s mert azt magadnak kell ismét megsurolni. Vagy hallani titkos sóhajtsodat a megváltozott viszonyok fölött. Látni a fájdalomtól vonaglani arcodat, midőn kezdet sajtó lábodon végig húzod s arra gondolni, hogy szegény mamának több pihenésre volna szüksége, esetleg fürdőbe kellene mennie, de hát nem lehet, nem telik a szerény jövedelemből.

— Márta kérlek, hagyj fel már ezekkel a dolgokkal — kérte apja, ki értette leányát teljesen s nem tudta rossz néven venni, hogy elkívánczik innét, hanem az nem is vette figyelembe kérését, folytatta:

— Arról nem is szólok, milyen kínos lenne nekem, azok kegyeitől függőm, akiket azelőtt semmibe sem vettem. Elnyelni a kedves mamák jóakaratu tanácsát drága csemetéikkel való bánásmód mikéntjéről, a gyöngédséggel párosult szíri alkalmazásának mibenlétéről. Bemutatkozni náluk és borzasztóan megisztelve érezni magamat, amiért esetleg vissza fogadnak a társaságba. Hallgatni sopánkodásaikat a sors kegyetlensége fölött, mely engem, a hajdan gazdag lányt ide juttatott és nyomban rá vigasztal, hogy hát így, meg úgy a jó emberek, a jó barátok . . . stb.

Az anya ajka ellenvetésre nyílt meg, de hirtelen meggondolta és elhallgatott, mit is mondhatott volna, igaza volt annak a leánynak ebben a tekintetben.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A pápa és a sajtó.

Róma, aug. 13. Az Osservatore Romano félhivatalos cikke emlékeztet arra, hogy a pápának joga van ahhoz, hogy megkíméltessék a sajtó részéről való presszióitól, a mely befolyásolhatja jö-

vendöbéli elhatározásainak hatását és tévutra vezetheti a közvéleményt azoknak megítélésében. Az Osservatore elismeri, hogy a sajtó a legutóbbi események alkalmával szolgálatokat tett a szentszéknek, de felhívja a sajtót, különösen a katolikus orgánumokat, hogy a pápa cselekedeteivel szemben tiszteletteljes vára-kozást tanusítsanak és tartózkodjanak minden kommentártól és fejtegetéstől, a mely ezeknek a cselekedeteknek prédikálhatna. (M. T. I.)

Katonai tanácskozások a nemzeti engedmények ügyében.

Bécs, augusztus 13. (Saját tud. távir.) Katonai körök utasítást kaptak, hogy a magyar nemzeti követelmények tárgyában *folytassanak tanácskozásokat a magyar kormányval.*

Ugyane tárgyban pénteken *Héderváry, Körber* és *Windischgrätz* a bécsi urak hazának elnöke értekezlet tartanak. A király csak ezután utazik Budapestre.

Vizsgálat a Jura-Simplon-ügyben.

Bern, augusztus 12. Ma tilt egybe itt az a műszaki bizottság, a mely a Brandt, Brandau és társai építőcéznek a Jura-Simplon-társaság ellenében az építési munkálatok folytatására nézve támasztott követeléseit fogja megvizsgálni. Megvárják a bizottság jelentését, mielőtt további lépéseket tesznek. (M. T. I.)

A parlamenti bizottság véleménye.

Budapest, aug. 13. (Saj. tud. távir.) A parlamenti bizottság előadója, *Szivák Imre* elkészítette részletes véleményét. Előadja a bizottság működésének irányát. Mérlegeli a bizonyítékokat s véleményét a következőkben foglalja össze: Az ügy politikai megítélése szerint *Szapáry László* gróf vétett a nemzet ellen, de ebben *Héderváry* miniszterelnöknek a legcsekélyebb része sem volt. A vizsgálat tiszta lelkiismerettel bizonyítja, hogy a *magyar parlament minden tagjának erkölcsi tisztasága megközelíthetetlen.* Az előadó véleménye, hogy a Ház vegye tudomásul jelentését s térjen az ügy fölért napirendre.

Meteorológiai vizsgálat a Jeges-tengeren.

Alexandrovszkip, (archangleszki kormányzó), augusztus 12. Ideérkezett az Andre-pervosvannie gőzös, amely a Jeges-tengeren meteorológiai és zoológiai munkálatokat végzett a nemzetközi értekezlet által megállapított irányban. (M. T. I.)

Megezárt lemondás.

Budapest, aug. 13. Illetékes helyről értesülünk, hogy az a híresztetés, mintha Pejacevics horvát bánnak szándékában volna lemondani, teljesen alaptalan. (M. T. I.)

Az angol cukorkérdés.

London, aug. 13. A hivatalos lap rendeletet közöl, mely szerint a cukorbehozatal vámjától Olaszországból és Argentiniából, kivéve a melasz-cukor és a cukor által édesített árukat, eltiltatik, amennyiben nem a tranzit forgalmról van szó. (M. T. I.)

Főhercegi vadászat.

Szepesvár, aug. 13. Szepesváraljáról táviratozzák: Frigyes főhercegnek most alkalma nyílik vadászpászsiója kielégítésére. Tegnap, 12-én a kis tarpataki völgyben vadászott, a hol egy gyönyörű zergebak példányt lőtt le. Ez már a második, a mit az idén a Tátrában lőtt. Holnap, 14-én hajtóvadászatot rendez a főherceg. (M. T. I.)

Párisi távlovaglás.

Páris, augusztus 13. Tegnap este itt a hadügyminiszter jelenlétében megindult a starttól a páris-rouen-deauvillei távlovaglásnak 32 résztvevője. A távlovaglást lovastisztek rendezik és az ut első része Páristól Rouenig 120 kilométer. (M. T. I.)

A párisi vasuti katasztrófa okozói.

Páris, augusztus 13. A *Matin* szerint a földalati vasut katasztrófájának okaira nézve megejtett vizsgálat adataiból kiderült, hogy azok különböző természetűek és a felelősség különböző tényezőkre hárul. A vizsgálóbíró ezért meghatározott irányban kívánja folytatni a vizsgálatot és első sorban meg fogja állapítani, hogy mennyiben hibás a személyzet és azután fogja vizsgálni az üzemszolgálat ellen emelt panaszokat. (M. T. I.)

A francia bevétel.

Páris, augusztus 13. A vámigazgatóság hivatalos kimutatása szerint a behozatal értéke ez év első hét hónapjában 2.756,357.000 frank volt a mult év hasonló időszakának 2.591,288.000 frankjával szemben és a kivitel értéke 2.380,414.000 frank a mult év megfelelő időszakának 2.413,943.000 frankjával szemben. (M. T. I.)

A francia kulturharc kegyetlenkedése.

Nancy, aug. 13. A st. nikolasi redemptorista kolostor ingatlanait tegnap birtokba vette a kongregációs javak likvidátora. A kolostor kapuit feltörték és azután a szerzeteseket, kezükre bilincseket rakva, eltávolították. A néptömeg lármásan tiltakozott, de komolyabb incidens nem fordult elő. (Magy. Táv. Irod.)

A termés Indiában.

London, augusztus 13. Az indiai államtitkár az indiai alkirálytól táviratot kapott, amely azt mondja, hogy Észak-Indiában a termési kilátások az utóbbi napokban nagyon javultak, mert erős esőzések voltak olyan helyeken, ahol eddig eső nem volt. (M. T. I.)

Gyászünnepe a párisi vasuti katasztrófa halottjaiért.

Páris, aug. 13. (Saját tud. távir.) A francia nemzet óriási gyászünnepe rendez a metropolitani vasuti szerencsétlenség áldozataiért. A vasutvállalat nagy összegeket adományoz az áldozatok családjainak.

A barceloni sztrájk.

Barcelona, augusztus 13. A sztrájkoló kőművesek visszatartották a munkaadók legutóbbi ajánlatait, ami megnehezíti a helyzetet. (M. T. I.)

Az angol felsőházból.

London, augusztus 13. A felsőház harmadik olvasásában elintézte a Transvál-kölcson-javaslatot. A vita folyamán Onslow gyarmatügyi államtitkár kijelentette, hogy a kormánynak a németalföldi vasut részvényeseinek tett ajánlatát még nem fogadták el, de akár elfogadják az ajánlatot, akár nem, nem fognak több pénzt adni. A ház ezután harmadik olvasásban elfogadta a katonai építkezésekről szóló törvényjavaslatot. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

A magrépa trágyázásáról. Magrépa termelésével hazánkban igen kevés helyen foglalkoznak s itt sem fordítanak olyan gondot annak termelésére, mint pl. külföldön teszik azt. Óriási összegekkel adózunk pedig a külföldnek évről-évre a behozott répamagért; de eltekintve ezen nemzetgazdaságilag igen káros körülménytől, azon felül még nsiláy s a mi éghajlati viszonyainkhoz meg nem felelő magot importálnak. A hiba itt nem abban keresendő, hogy minálunk meg nem terem az épp oly jól, mint Német- vagy Franciaországban, hanem abban, hogy termelésénél teljesen igényeinek megfelelőleg kell eljárni, ha jó eredmények elérése a feladatunk; gazdáink pedig nem ismervén a répamag termelési eljárásnak helyes keresztülvitelét, attól tartanak, hogy az általuk termelt magból származó répa nem lesz olyan czukordús, mint a vásárolt külföldi mag után származó.

Ha foglalkoznak is itt-ott répamag termelésével, az elért eredmények a külföldi maggal szemben még hazánkban sem versenyképesek, mert a rendes termelési eljárásokon kívül nem veszik tekintetbe azon első rendű kivánalmat, a mely minden növény sikeres termelésénél a legfontosabb, hogy olyan talajba kerüljön az, mely a sikeres magtermelés követelményeinek megfelel. Gazdáink egy nagy része azon téves nézetben van, hogy a magrépa trágyázása felesleges, mert trágyázatlan talajban a mag jobb minőségű lesz, mert a nitrogén tartalom inkább a répa szár és levélrészeit fejleszti s nem a magot.

Kétségkívül helyes alapon indult nézet, csak hogy alkalmazása helytelen, mert ugyan bebizonyult dolog az, hogy a nitrogén buja fejlődést eredményez, a mi magtermelésnél nem feladatunk, de az is ismeretes, hogy helyes mértékben alkalmazva nemcsak növeli a magtermelést, de javítja is azt. A plazma képződéshez legnagyobb mennyiségben szükséges növényi tápanyag s ha hiányzik, hiányos lesz annak képződése, pedig a növény összes életnyilvánulásai ehhez vannak kötve, az assimilatio, a magképzés gyengül ennek fogytával, hiányában pedig teljesen megszűnik, mert ehhez van kötve a növény életképessége. Feladatunk tehát az, hogy ezt a növénynek mentül könnyebben felvehető alakban hozzuk rendelkezésére a mi a chilisalétrom alkalmazása által érhető el.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. aug. hó 11-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.40—10.60. Rozs 11.—10.40. Arpa 9.80—9.40 Zab 11.60—10.—. Tengeri 14.—13.60. Borsó 36.—. Lencse 38.—. Bab 20.—. Köleskása 24.—. Burgonya 4.60. 100 kiló lángliszt 24.80. Zsemlyehiszt 24.40. Fehér kenyér liszt 24.—. Barna kenyér liszt 21.40. Széna fuvarral 4.40. Szózt szalonna 144.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkr. alom-szalma —12. 1 köbméter bükffa 6.30. Tölgyfa 5.80. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter uj-bor —68. Pálinka —72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. ol-

vaszott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 htr ó-bor 60.—. 1 htr uj-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 20.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió 54.—. 1 mm. mogoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.—. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —.80. 1 kgr. vereshagyma —.15. 1 kgr. foghagyma —.54. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —44.

Marha ártáblázat 1903. aug. 11-ről. 1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—740 kor. 1 pár II-od rendű jármos ökör 520—630 k. 1 pár III-ad rendű jármos ökör 240—500 k. 1 drb fejős tehén 100—260 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—300 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—200 k. 1 drb veres borju 20—50 k. 1 drb fél éves borju 38—74 k. 1 drb egy éves borju 50—90 k. 1 drb két éves borju 76—200 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 104—112 k. 1 pár fél éves sertés 38—54 k. 1 pár egy éves sertés 66—120 k. 1 pár két éves sertés 140—180 k. 1 drb igás ló 170—300 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Forgalmi kimutatás 1903. aug. hó 11-ről. Tiszta buza körülbelül 1200 htr. Kétszeres buza 320 htr. Rozs 480 htr. Arpa 580 htr. Zab 220 htr. Tengeri 70 htr. Burgonya 35 htr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 50 drb. Félhizott 100 drb. Sovány 186 drb. Süldő 360 drb. Malacz 280 drb. Hizott marha 40 drb. Jármos ökör 920 drb. Fejős tehén 260 drb. Borju 320 drb. Bivaly 13 drb. Juh és kecske 54 drb. Ló 733 drb.

Határidők.

Budapest, aug. 13.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.38
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab apr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, aug. 13.	
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcson	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. aug. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4 %	120.20
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti köl sön aranyban 4 1/2 %	—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2 %	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4 %	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcson	201.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	156.50
Oszták járadék papirban	100.10
Oszták járadék papirban	100.50
Oszták járadék aranyban	121.—
Oszták korona járadék	100.75
Oszták államsorsjegyek	154.75
Oszták magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	733.50
Oszták hitelintézet részvény	668.50
Pátsi vista	95.15
29 frankos arany (Napoleon 'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.40
Londoni vista	239.27
20 márkás arany	23.48

A szoroközöttért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

4662—903. Tk.

Arverési hirdeteményi kivonat.

A belényesi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Farkas Sándor végrehajthatónak kisk. Farkas Miklós és tsai végrehajtást szenvedő elleni 300 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék (a vaskóhi kir. járásbiróság) területén lévő F.-Verzár községben fekvő a f.-verzári 14. sz. tjkvben A I. 23—34. rendsz. a. foglalt ingatlanokra az árverést 778 kor. ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1903. évi augusztus hó 25-ik napján d. e. 8 óra-kor F.-Verzár községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 77 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A belényesi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság. Kelt Belényes, 1903. évi június hó 10. napján.

Lukács Lajos,

kir. albiró.

875

812

A

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság” működését Kossuth Lajos utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül. **Váltók leszámítolása.** **Előlegek** értékpapirokra és áru-készletre. **Jelzálogkölcson nyújtása** házakra és földekre. **Értékpapirok vétele és eladása.** **Szelvények és kisorsolt értékpapirok** beváltása. *Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.*

Az Igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál,

296

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

859.

Az igazgatóság.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

889

Nagyváradi Takarékpénztár, részvénytársaság.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Szives tudomására hozzuk igen tisztelt vevőinknek, hogy üzletünket a mai kor igényei szerint átalakítottuk s azt elsőrendű, legjobb minőségű árukkal gazdagon berendeztük, úgy hogy a legnagyobb igényeket is kitudjuk elégíteni. — Nagy raktárt tartunk mindennemű

sajtneműekben, Prágai sódar, szalámi stb. naponta friss TEA-VAJ 1 kilo 1 frt 20 kr. Elsőrendű fűszerek. Háztartási Cuba kávé 1 kilo 1 frt 10 kr. Gözmalmi lisztek napi áron.

Világhírű **Előpataki** gyógy- és borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsiikkal díjtalanul hazaküldtünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABÓ ÉS HAJNAL.

Körösügyi saját termései asztali borok, literje: 30, 36 és 40 kr., adó nélkül 8 kral olcsóbb

Naponta mindennemű friss gyümölcsök kicsinyben és 5 kilos postakoszorókban.

Kizárólag Dittmar R-féle lámpák raktára.

Villamos- és gázvilágítás-berendezési vállalat.

4760—1903. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác végrehajthatónak ifj. *Lukács Vaszali* végrehajtást szenvedő elleni 6 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. törvényszék (a belényesi kir. járásbíró) területén lévő Sebes községben fekvő a sebesi 60. sz. tjkben A. 7—14. rsz. a. foglalt ingatlanra az árverést 878 kor. ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1903. évi augusztus hó 31-ik napján délelőtt 9 órakor Sebes község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 87 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1903. évi június hó 10. napján.

A belényesi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Lukács Lajos,

874

kir. albiró.

4758—1903. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác végrehajthatónak *Abrudán Floare* és társai végrehajtást szenvedők elleni 23 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. törvényszék (a belényesi kir. járásbíró) területén lévő Meziád községben fekvő a meziádi 65. sz. tjkben A. I. 5—7. rsz. alatt foglalt ingatlanra 754 koronában; a meziádi 66. sz. tjkben A. I. 6—9. rsz. a. foglalt ingatlanra az árverést 812 kor. ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi augusztus hó 28-ik napján d. e. 9 órakor Meziád község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 75 kor. 40 fillért és 81 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1903. évi június hó 10. napján. A belényesi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Lukács Lajos,

876

kir. albiró.

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-fénymáz.

Mindennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mór só.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül ajánlom saját termésű boromat literenként à 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,

Bémer-tér.

862

Uj üzlet!

Szabott árak!

Waldmann Mór

üveg-, porcellán- és lámpa-raktára, villamos felszerelési vállalata
Nagyváradi, Szt. László-tér (Fekete-sas épületében).

Nagy választékban és izléses kivitelben kaphatók: *petroleum-, villam- és gáz-csillárok; étkező-, ivó-, mosdó-, kávé- és teás-készletek; china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak;* legjobb minőségű *evő-eszközök; majolika, teracotta és angol fayence-árak;* angol és francia *nipppek; tükrök, fém- és bronz-árak;* izléses, modern *arczképrámák és képkerekek.*

Petroleum-lámpák és égők műhelyben javíttatnak és villamosra átalakíttatnak.

Villamos- és gáz-berendezésekről költségvetéssel és rajzokkal díjmentesen szolgálok.

Szigoruan szabott árak és pontos kiszolgálás.

egyedüli szakszerű világítási üzlet és javító-műhely.